

¹⁰ Ve vědách složitá postava jakéhosi mudrce v božském postavení syn i otec mateřské bohyně Aditi. Někdy se objevuje dokonce i v roli provaděče aktu stvoření.

¹¹ Šivovi je mimo jiné přisuzováno i to, že „vymyslel“ jógu. Jógešvara neboli „Pan jógy“ je jedním z jeho mnoha přívlastků.

Z MUDROSLOVÍ

Čas je to, co trvá stále
bez ohledu na děj světa.

Čas je nekonečně bytí,
nepočal a nepřestane.

Čas je tvůrce, čas je zhoubu,
čas je všeho času pánnem.

Všichni spí, čas nespi nikdy;
všichni padnou, čas však běží.

Co zde bylo, je a bude,
všechno to jsou děti času.

Rozumne mŕji, nekolisej!
Ty jsi toho času svědek.

Žal a litost přemáhají
jenom hlupáky, ne moudré.

Ani tebe nepřemohou,
nebot ty jsi, Jadhishthito,

schopen soudně uvažovat.
Jako voda hasí plamen,

jako léky léčí nemoc,
tak i rozum zchladí city.

Když je duše uklidněna,
pak i tělo dojde klidu.

Kořen nekliďu je touha,
lačnost, chťtí a žádostivost,

jež jsou jako červi v srdci.
Mudrc chřtícím nepodlehá.

Jen mít majetek a jmění —
to je tužba mnoha lidí.

Vše, co máš, však ohrožují
přítuzní a král i zloděj

nebo povodeň a požár.
Kdo se pachtí po bohatství,

otáčí se jako kolo
věčně jedoucího vozu,

nemá stání ani klidu
od zrození do zrození.

Nikdy nepozná sám sebe,
třebáže se stále hledá:

tu je bohem, tu zas trávou,
hmyzem, zvířetem či ptákem,

avšak nenajde se nikdy.
Mudrc o bohatství nebdá.

Všechno to, co někdy vzniklo,
přijde jednou ke zničení;

ošidný je vývoj věcí —
někdy vzhůru, jindy dolů.

Líc a rub má každá mince:

neštěstí je zdrojem štěstí,
z radosti zas plyne smutek,
život zárodkem je smrti.

Zemřít musí rek i baba,
životním však povoláním
reků stavu kšatrijského

je jen boj. Toť jejich tůkol.
Bát se boje, prchat z bitvy

je jen odsunutím konce,
jenž je beztalak neodvratný.

K čemu tedy žal a smutek?
Život je jak karavana,
s níž se plahočíme světem

od narození až k smrti;
cesta zpět je vyloučena.

Robátka se stále rodí,
starci stále umírají;
čas jim odměňuje život,
smrt jim život ukracuje.

Nejsvatější náboženství,
pravá víra, pevná kázeň,
kajičnost a ořtkání —

to jsou všechno malíčkosťi
ve srovnání s lidskou láskou
ke všem bytostem a tvorům,

nebot nad vším tím se tyčí
zákon neublížování.

Stejně jako je Mahábháratu proložena mnoha mýty, legendami, bajkami a příběhy, je i doslova prošívkována obecnými sentencemi, radami a ponaučeními etického charakteru. —
Překlad V. M.